

■ มโนมัย มโนภาพ

“**ช**วงนี้ทีมงานเข้ามาพอสมควร แต่จะไม่รับงานเล่นประจำค่ะ ไม่อยากเล่นดนตรีอาชีพสัก 6 เดือน ไม่อยากกลายเป็นเพอร์นิเจอร์ ไม่อยากให้คนมานั่งคุยกัน แล้วเราเป็นแค่แป๊ะครวาคีมีวลิด...”

นักร้องนักดนตรีสาววัย 40 กระตักว่าๆ คนนี้ คุยกับเราน้ำเสียงใสๆ และยังมียิ้มด้วยความกระตือรือร้นมีชีวิตชีวา ชนิดยากจะหาคนวัยเดียวกันมาเทียบเคียง

เธอคือ กะทิ สิริภรณ์ มั่นตราภรณ์ ซึ่งด้วยดีกรีปริญญาเอกทางด้านกฎหมายบัณฑิตของเธอนำให้บางคนเรียกเธอว่า “ดร.กะทิ”

ชีวิตบนถนนสายดนตรีของเธอเน้นว่า คิดเดี่ยวพอดูเริ่มต้นจากการที่เคยคลุกคลีอยู่ในแวดวงนักดนตรีรุ่นบุกเบิกของไทย อย่าง **อัสนีย์ ไซติกุล** แล้วต้องบิบลัดฟ้าไปเรียนต่อด้านมัธยเทศศิลป์ ก่อนหันเหมาเรียนต่อด้านดนตรีที่ Berklee College of Music สถาบันดนตรีชื่อดังในเมืองบอสตัน

ช่วงกลางทศวรรษ 1970s เธอได้พบ และรู้จักกับนักกีตาร์แจ๊สระดับแนวหน้า อย่าง **Pat Metheny** จากนั้นด้วยความประทับใจในผู้หญิงไทยคนนี้ ชื่อของกะทิ Sirabhorn ได้กลายมาเป็นเพลงหนึ่งใน Bright Size Life อัลบั้มเดี่ยวชุดแรกในชีวิตของเธอ

หลังจากมีโอกาสทำงานอยู่ในธุรกิจบันเทิงที่ฮอลลีวูด กะทิ เริ่มเห็นความสำคัญของวิชากฎหมายซึ่งเป็นกฎเกณฑ์สำคัญของความสำเร็จในธุรกิจแขนงนี้ เธอลงทะเบียนและเรียนจบกฎหมายบัณฑิตในระดัปลงสุด ทำงานเป็นนักกฎหมายและใช้ชีวิตอยู่ที่สหรัฐอเมริกาจนร่วม 20 ปี

กะทิ กลับมาพำนักอย่างถาวรในเมืองไทยเมื่อ 7 ปีก่อน เปลี่ยนบทบาทจากนักกฎหมายมาเป็นนักดนตรีอย่างเต็มตัว เธอสรุปจังหวะของชีวิตในช่วงที่ผ่านมาว่าเป็นเสมือนการหยุดพักเพื่อที่จะเตรียมตัวให้พร้อมอีกครั้ง สำหรับแผนการใหม่ในชีวิตอีก 5 ปีข้างหน้า

ระหว่างการเดินทาง หลังและความสำเร็จอันบรรจงจิตในชีวิตของเธอ ทำให้เรารู้สึกว่า กะทิ ไม่ต่างจากเด็กสาววัย 18 ปีเท่าใดนัก

เวลา 7 ปีที่คุณกลับมาอยู่เมืองไทย ได้กลับมาใกล้ชีวิตกับวงการดนตรี คุณรู้สึกอย่างไร

ตอบได้ทั้งสองด้าน ด้านที่ดี คือดีใจมากที่เราได้โอกาสมาทำนักดนตรี คือช่วงอยู่ที่แอลเอทำไม่ได้ เพราะต้องทำงาน จ่ายค่าผ่อนรถผ่อนบ้าน แต่อยู่ที่นี้ ไม่มีค่าใช้จ่ายอะไร มันเป็นช่วงเบรคที่ดีมากสำหรับเรา

สิ่งที่ดีอีกหลายอย่าง คือการได้พบปะ

ปลายทางที่ คาร์เน

สังสรรค์กับนักดนตรีไทย แต่ตราซึ่งที่เอามาทางลบ คือนิสัยของพวกเขาคนไทยเอาสบายไว้ก่อน พอสบายแล้ว ศิลปะมันก็เกิดยากมาก ถ้าเราตั้งใจจะเป็นศิลปินไม่ว่าสาขาไหน มันต้องการทุ่มเท 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งไม่เจอละเลยคะ เมื่แต่เนิ่นๆ นักดนตรีที่มีแวว

มองบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมดนตรีบ้านเราอย่างไร

ไม่อยากจะ blame คนฟัง แต่อยากพูดถึงวงการและคนเล่นมากกว่า ดิฉันคิดว่าวงการไม่ไปก็ยึดติดคนฟัง เพราะทุกทีที่เราแสดงดนตรี เราต้องให้เขามากกว่าที่เขาคาดหวัง ดิฉันถึงเรียบเรียงเพลงใหม่ (re-arrange) แนะนำเพลงใหม่ เวลาไปเล่นที่ไหนก็แจก information พิมพ์เอง ค้นคว้าเอง แจกเอง เขาจะกลับไปพร้อมกับ information ว่าเขามาฟังอะไร เขาได้อะไรกลับไป นั่นคือการทุ่มเทของตัวดิฉันเอง โดยที่ไม่มีใครบอกให้ทำ แต่อยากทำ

ทีนี้วงการดูถูกคนฟัง มักคิดว่าคนฟังของยากๆ ไม่ได้ ก็มักจะให้แต่ของที่เขาไม่รู้แล้ว มันก็ไม่มีอะไรใหม่ที่เพิ่มขึ้นและเป็นของจริง ให้แต่แต่ไม่ใหม่ให้เนื้อ หลอกให้เขาไปซื้อซีดี พอไม่กี่เดือนก็ออกใหม่เป็นชุดเดียวกัน แต่เพิ่มเพลง อะไรวะ ! นี่มันหลอกคนฟังนี่นา มันไม่มีจรรยาบรรณกันเลย และรัฐบาลก็ไม่เคยสนใจ

ที่สหรัฐ เวลาศิลปินมีปัญหาอะไร เขาจะเข้าไปในคอนเสิร์ต ไปพูดให้คอนเสิร์ตฟังว่าเราควรจะมีกฎหมายใหม่อะไรบ้าง ก็ว่ากันไป ทีนี้จะมีใครทำอะไรกันบ้าง สมกคมที่ตั้งกันก็เห็นตั้งมาเพื่อเฮฮา ตีมเฮล้ากันเสียเป็นส่วนใหญ่ ไม่ทำอะไรกัน วัฒนธรรมที่มีอยู่ทำให้เราขาดความกระตือรือร้น ทั้งตัวอย่างรุ่นพี่ที่ดีก็ไม่มี **ด้านดนตรี ยังพอมีความหวังกับเด็กรุ่นใหม่บ้างมั๊ย**

มีพอสมควร เพราะเดี๋ยวนี้เขามีโอกาสเยอะ เขาไม่ต้องง้อค่ายเพลง เขามีวิธีขายกันได้แล้ว ทำไปเอง มีเครื่องมือหลายอย่าง ทำให้เขามี complete artistic freedom ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน เพราะฉะนั้นคิดว่าน่าจะมียุคไรต์ๆ เกิดขึ้นไม่มากนักก็พอ ดิฉันหวังว่าวันหนึ่งพวกเราจะ

สร้างชื่อให้แก่ประเทศได้ โดยไม่ต้องขายวิญญาณ ไม่มี compromise ศิลปินไม่มีการ compromise your art

คำพูดแบบนี้ too idealistic (เป็นอุดมคติเกินไป) รีเบลา

ถ้าเมื่อเราคิดว่าเป็นแค่ idealistic แล้ว ศิลปะทั้งหลายโลกเกิดขึ้นมาได้ยังไงมันก็ต้องมี sacrifice นะคะ อย่างดิฉันกับมาประเทศไทย รู้ตัวเลยว่าทุกอย่างต้องเปลี่ยน จากการที่เคยใช้ชีวิตแบบนักกฎหมายดาวรุ่งที่อเมริกา มีบ้าน ขับรถเบนซ์ เงินเดือนสูงมาก give up หมดเลยนะคะ

กลับมาไม่มีรถ ไม่มีบ้าน นี่ก็แค่อาศัยครอบครัวอยู่ ไม่มีอะไรเลย แต่มีโอกาส คุณคิดหรือว่าดิฉันสนุก เวลาไปแสดงต้องหอบข้าวของขึ้นเวทีเฮลล์ ขึ้นรถแท็กซี่ กลับแท็กซี่คนเดียวตอนตีหนึ่ง ไม่สนุกนะคะ และไม่ปลอດด้วยด้วย แต่มันต้องทำ นี่ละคือ decication ของดิฉัน

ก็ ฮอลส์

แล้ววันนี้ คุณอยู่เมืองไทยมานานพอที่จะมีแผนการชีวิตใหม่ โดยกลับไปสหรัฐอเมริกาอีกครั้ง ?

จะกลับไปเรียนต่อที่ university of southern california เพราะว่ามีอาจารย์ Joe Diorio ที่เราอยากเรียนด้วย นอกจากนี้ยังมีอาจารย์อีกท่านหนึ่งที่สำคัญมากคือ Oscar Castro-Neves ... ล่าสุดที่ไปแอลเอ ได้ไปชมการซ้อมของ Oscar อยากบอกเป็นบทเรียนแก่นักดนตรีว่าทุกคนมาตรงต่อเวลา นี่ขนาดมือโปรเลยนะ ซ้อมตั้งแต่บ่ายสามถึงทุ่มหนึ่ง ไม่มีใครบ่นเลย

จากประสบการณ์ของศิลปิน นักดนตรีที่นี่ (เมืองไทย) พอมีงานมีการมีเงิน แล้วคิดว่าตัวเองเจ๋งเรียกมาซ้อม โอ ! คิดว่าเป็นเรื่องใหญ่มาก คิดว่าตัวเองไม่จำเป็นต้องซ้อม

กะตั้งใจว่าจะไปเรียนอย่างน้อย 1 ปี และระหว่างอยู่ที่แอลเอ ดิฉันมีแผนเยอะมาก หนึ่ง-ต้องเรียนภาษาโปรตุเกสถึงขั้นพูดให้ได้ ตอนนี้อยู่ในขั้นเริ่มต้นเท่านั้น ร้องได้ อ่านออก แต่ไม่เข้าใจ แล้วก็เรียนแจ๊ส เรียนดนตรีบราซิลเลียน

ไม่คิดหรือว่าการเรียนหลายๆ อย่างพร้อมกัน อาจจะทำให้คุณสับสน ?

ไม่ค่ะ เพราะเราไม่ได้เริ่มใหม่ เรามีแค่การดัดอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องไปเคลียร์อะไรบางอย่าง

นี่ยังไม่จบนะค่ะ อีกโครงการหนึ่งจะ take course วิชาสอนภาษาอังกฤษ ทากทุกอย่างพร้อมแล้วจะบินไปอยู่ (เมือง) Sao Paolo เพื่อไปสอนภาษาอังกฤษ ขณะเดียวกันก็จะไปเรียนกับชาวบราซิลต่อ และจะทำอัลบั้มในฝันที่นั่น

อัลบั้มในฝันของดิฉัน อยากใช้นักดนตรีบราซิลที่ Sao Paolo ทั้ง rhythm section และถ้าเมื่อมีทุน ก็อยากได้ full orchestra นี่คือ my 5 year plan ไม่อยู่แอลเอ ปี 2003 ถ้าเรียนที่ยูเอสซี 2 ปี ก็ 2004-05 พอ 2005 ก็จะไป Sao Paolo หลังจากนั้น ก็อยากไปใช้ชีวิตอยู่ที่นิวยอร์ก นี่คือความฝันที่มีมานานแล้ว you may say Im a dreamer, but Im not the

only one.

นั่นคือจุดสุดท้ายสำหรับดนตรีในชีวิตของดิฉัน เพราะว่านิวยอร์กเป็นศูนย์กลางของแจ๊ส และเหตุผลที่ตัดสินใจไปตอนนี้ เพราะเชื่อว่าตัวเองพร้อมแล้ว ขณะที่ตอนเด็กๆ ไม่พร้อม รู้สึกกลัว เพราะมัน tough มาก ไม่กล้าเชื่อว่าความเชื่อมั่นในตัวเองของคุณจะต่ำขนาดนั้น ?

มันก็มีเหมือนกัน คือพอมีความมั่นใจบ้าง แต่ไม่ได้มี ego นะคะ แต่ความมั่นใจนั้นก็ 100 เปอร์เซ็นต์หรอก ก็ต้องมี self-doubt บ้าง เพราะสิ่งที่เราทำเสี่ยงมากทุกอย่างเสี่ยงหมดทุกอย่าง ไม่รู้คำตอบ แต่อยากไปลอง ชีวิตของมันที่ผ่ามา คือจะตั้งเป้าหมายไว้ จะไปถึงหรือไม่ถึงก็ไม่เป็นไร แต่ไปได้แค่ไหน ก็ถือว่าได้พยายามที่สุดแล้ว

ช่วงอยู่ที่แอลเอ จะดำรงชีพอย่างไร

ดิฉันหวังว่าจะได้ทุน จะขอทาง ยูเอสซี เพราะค่าเรียน ยูเอสซี สูงมาก สูงแบบน่าเกลียด ยูนิทละเกือบพันดอลลาร์ " ไม่ทราบเรื่องความเป็นไปได้แน่ค่ะ แต่มีความฝันเล็กๆ น้อยๆ เขาจะถามไหมว่า คุณอายุปุ่นนี้แล้ว ทำไมยังจะมาขอทุน

เหตุผลที่ดิฉันชอบประเทศอเมริกา และอยากไปทุกประเทศเป็นอย่างนี้คือ ไม่มีใครเคร์ว่าคุณอายุเท่าไร ทุกคนมีโอกาสเท่ากันหมด ทั้งแต่ฝีมือ และความสามารถอย่างเดียว

ในช่วงใกล้ๆ กันนี้ ทราบมาว่าคุณแจ้งเสร็จจากการบันทึกเสียงผลงานอันใหม่

ทำกับสังกัด สมอล รุม ค่ะ ยัดไป 1 เพลง โดยขอลิขสิทธิ์เรียบร้อยสำหรับเพลง Aquarela de Brazil เป็นการอัดสด (live recording) ค่ะ ... งานชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของอัลบั้ม สมอล รุม 003

ผมรู้สึกว่าคุณกำลังคุยกับเด็กสาวอายุ 18

ใช่ค่ะ ดิฉันเป็นชนวัยตลอดเวลาค่ะ เพราะทุกช่วงของชีวิตเรา set goal ไว้ไง เราเป็นคนเจ้าใจไม่เป็น แล้วเป็นคนที่มี discipline ด้วย เราขยัน แล้วบอกได้เลยว่า ทุกอย่างที่ได้มา ได้เพราะความขยัน ไม่ได้เพราะความง่ายเลยสักอย่าง ไม่มีความรู้ ความสามารถชีวิต

อะไรทำให้ชีวิตเป็นแบบนี้ feedback จากผู้คนรอบข้างคอยให้กำลังใจอย่างนั้นหรือ

(ตอบเสียงต่ำๆ) อยากลองตีมากกว่าอยากจะทำตัวเอง ชอบ challenge ตัวเองในสิ่งที่น่าจะทำไม่ได้ อย่างเข้า berklee โดยไม่รู้จักรู้ว่าแจ๊ส คืออะไร อ่านโน้ตไม่ออกสักโน้ต เข้าไปเรียนกฎหมาย โดยที่ไม่รู้แม้กระทั่งอะไรเลย ไม่ได้เรียน pre-law

ขอเน้นอีกทีว่าไม่ได้พูดว่าเราเก่ง แต่เราอยากจะรู้ เราตื่นตื่นกับการได้ความรู้เพิ่ม Knowledge keeps me alive. แล้วตื่นตื่นกับความท้าทายใหม่ๆ จึงแสวงหาความรู้ใหม่

ตลอด คืออยู่ไปเรื่อยๆ ไม่ได้

คุณมาถึงตรงนี้ คนอ่านคงสงสัยว่าทำไมคุณไม่เริ่มต้นทำเมื่อหลายสิบปีก่อนหน้านี้ คุณไปเสียเวลาทำอะไรมา ไปเสียเวลากับการเรียนกฎหมายบ้านแท่ง และธุรกิจบันเทิงที่แอลเอทำไม

(นิ่งคิด) แต่ก็ไม่เสียอะไร ทุกอย่างที่ทำ ไม่เสียเลย ไปทำธุรกิจดนตรี ก็ได้คบหากับบุคคลระดับโลก เขาก็รู้ว่าเราคือใคร และเขาก็ไม่ลืมเรา และที่ไปเรียนกฎหมาย ก็ทำให้เราช่วยคนได้เยอะมาก คือทุกอย่างที่ได้เรียนมา มีประโยชน์มาก เพราะไม่ใช่กับเราคนเดียว เรารู้สึกว่าเป็นคนของประชาชนพอสมควร เพราะมีแต่คนโทรศัพท์มาขอความช่วยเหลือ แล้วเมื่อเราช่วยเขาได้ เรารู้สึกว่าเรามีค่า

เหตุผลที่ไม่ทำกฎหมายต่อเพราะไม่ชอบ แต่รู้ว่าต้องไปเรียนเพราะในวงการช่วงนี้ที่ทำงานอยู่ในฮอลลีวู้ด ทุกคนเป็น lawyer หมดเลย ไม่นักบัญชีที่นักกฎหมาย แล้วผู้จัดการของนักดนตรีคือใคร ช่างหนึ่งคือนักบัญชี หรือ business manager และอีกช่างหนึ่งคือ legal manager คือนักกฎหมายก็มีอยู่ 2 อย่าง

ไม่คิดว่าเป็นการเสียเวลา แต่ตลอดเวลาที่ทำงานกฎหมาย ไม่ใจก็รู้ว่าตัวเองรักดนตรีมาโดยตลอด แต่ไม่พร้อมค่ะ ไม่เคยพร้อมสักที จุดที่ทำให้เราตื่นขึ้นมาใช้ชีวิตใหม่คือประสบการณ์ที่ได้รับจากแผ่นดินไหว

ตอนนี้ก็เหมือนอายุ 18 จริงๆ นะคะ กำลังจะเข้าไปเรียนปี 1 ที่ยูเอสซี ینگ สมุกติ ชอบค่ะ คุณทำแบบนี้ อาจจะทำให้คนรุ่นเดียวกันอิจฉาคุณได้ค่ะ ?

มันก็มีความฝันไง เราต้องทำความฝันให้เป็นจริง ดิฉันก็รอโอกาสสักนานพอสมควร เป้าหมายทางอ้อมจริงๆ คือ อยากไปอยู่นิวยอร์กให้ได้ แต่กว่าจะไปถึงจุดนั้น ก็มีเราจะต้องดีกว่าที่เป็นอยู่ เป็นสิบๆ เท่า ก็เลยต้องเจาะที่ละจุด ว่าต้องไปฝึกอะไรบ้าง

ความฝันสูงสุดที่นิวยอร์กคืออะไร หรือแค่มี gig เล็กๆ

ความฝันก็คืออยากจะขึ้นไปเล่นที่ Carnegie hall ก็ ผู้ชายไทยคนแรกมีแล้วนี่ (Bündit ungrangsi) ก็อยากเป็นผู้หญิงไทยคนแรกบ้าง อยากเล่นคนเดียวนะ เห็น Joao Gilberto อายุ 70 กว่า เล่นคาร์เนกี ฮอลล์ ดิฉัน 70 กว่าก็อยากทำบ้าง อยากเป็น Joao Gilberto หญิง ไม่ได้ต้องการเป็น Astrud Gilberto นะคะ นั่นคือเป้าหมายสูงสุด

ดิฉันคุยเรื่องนี้กับคุณสมเภา (สุจิตฤต) สมเภาทักบอกว่า โอ ! ง่ายจะตาย คุณก็เข้า Carnegie Hall สิ แต่ thats not the point. ดิฉันอยากมีคอนเสิร์ตค่ะ (ปิดท้ายด้วยเสียงหัวเราะ).